

Izvirni znanstveni članek/Original article

RAZISKAVA O POVEZAVI MED SPLAVOM IN BRUTO NACIONALNIM DOHODKOM V SLOVENIJI

STUDY ON THE RELATIONSHIP BETWEEN ABORTION AND GROSS NATIONAL INCOME IN SLOVENIA

Andreja Ljubič, Katja Pavič, Aleksandar Pavlovič, Stanislava Fleišman, Nadja Plazar

Ključne besede: splav, število rojstev, etične dileme, nacionalni dohodek, Slovenija

IZVLEČEK

Uvod: Splav je eden izmed najbolj izpostavljenih etičnih problemov naše civilizacije. Razlogi žensk so različni in zapleteni ne glede na starost, socialni in finančni status ter veroizpoved. Cilj prispevka je potrditi povezavo med splavom in bruto nacionalnim dohodkom v Sloveniji.

Metode: Uporabljena je bila metoda pregleda literature in metoda analize podatkov, ki smo jih pridobili na Statističnem uradu Republike Slovenije in Inštitutu za varovanje zdravja Republike Slovenije in jih analizirali kvantitativno. Za obdelavo podatkov smo uporabili statistični paket PASW Statistics. Povezanost spremenljivk smo preverili z izračunom Spearmanovega in Pearsonovega korelacijskega koeficienta, Mann-Whitneyev test pa smo uporabili za preučevanje povezave med številom splavov in številom živorojenih otrok.

Rezultati: V obdobju med 1995 in 2009 se je na območju Republike Slovenije povečalo število rojstev. V tem obdobju se je letno rodilo povprečno 18.846 otrok. Zmanjšalo se je število splavov, v povprečju so jih letno opravili 10.467. Analiza podatkov je pokazala, da obstaja statistično značilna povezava med številom rojstev in številom splavov ($p = 0,0001$) ter da obstaja močna povezava med številom splavov in nacionalnim dohodkom ($r = -0,993$).

Diskusija in zaključek: Iz analize podatkov smo ugotovili, da se je na ozemlju Republike Slovenije v letih med 1995 in 2009 število rojstev povečalo in število splavov zmanjšalo. Menimo, da se je število splavov zmanjšalo z rastjo bruto nacionalnega dohodka v obdobju med 1995 in 2009; opazno povečanje števila splavov v letu 2009 prav tako pripisujemo občutnemu padcu bruto nacionalnega dohodka.

Andreja Ljubič, dipl. m. s.

Zdravstveni dom dr. Franca Ambrožiča Postojna, Prečna ulica 2, 6230 Postojna

Katja Pavič, dipl. m. s.

Univerzitetni klinični center Ljubljana, Kirurška klinika, Zaloška c. 2, 1000 Ljubljana

Kontaktne e-naslov/Correspondence e-mail: pavic.katja@gmail.com

Aleksandar Pavlovič, dipl. zdr.

Univerzitetni klinični center Ljubljana, Kirurška klinika, Zaloška c. 2, 1000 Ljubljana

Stanislava Fleišman, dipl. m. s.

Univerzitetni klinični center Ljubljana, Negovalna bolnišnica, Zaloška c. 2, 1000 Ljubljana

izr. prof. dr. Nadja Plazar, univ. dipl. biol.

Univerza na Primorskem, Fakulteta za vede o zdravju, Polje 42, 6310 Izola

Članek je nastal v okviru predmeta Raziskovanje v zdravstveni negi (2011) drugostopenjskega študijskega programa Zdravstvena nega na Fakulteti za vede o zdravju v Izoli. Študenti A. Ljubič, K. Pavič, A. Pavlovič in S. Flajšman so ga izdelali pod mentorstvom izr. prof. dr. N. Plazar.

Prejeto/Received: 28. 10. 2011 Sprejeto/Accepted: 15. 3. 2012

Key words: abortion, birth rate, ethical dilemmas, national income, Slovenia

ABSTRACT

Introduction: An induced abortion is one of the most widely debated and controversial ethical issues in today's world. The reasons why women opt for abortion are numerous and varied, irrespective of their age, social and financial status, and religion. The aim of this paper was to confirm the relationship between abortion and the gross national income in Slovenia.

Methods: A literature review and the data analysis methods were applied in the study. The data were obtained from the Statistical Office of the Republic of Slovenia and the Institute of Public Health of the Republic of Slovenia. The data were processed by the statistical package PASW. The relationship variables were tested by calculating the Spearman and Pearson correlation coefficient, and the Mann-Whitney test was applied to examine the link between the number of abortions and number of live births.

Results: In the period between 1995 and 2009, the birth rate in Slovenia increased, amounting to the annual average of 18,846 registered births. On the other hand, there was a decline in the average numbers of abortions which dropped to 10,467 per year. The data analysis shows that there is a statistically significant relationship between the number of births and the number of abortions ($p = 0.0001$), and that there is a strong correlation between the number of abortions and the gross national income ($r = -0.993$).

Discussion and conclusions: The research findings show that in Slovenia, the number of births increased and the number of abortions decreased in the period from 1995 to 2009. The results lead to a conclusion that the decreased abortion rate was in strong inverse correlation with the growth of gross national income. A marked increase in the number of abortions in 2009 could be attributed to a significant decline in the gross national income.

Uvod

Skozi stoletja se ženske in njihovi partnerji nenehno ubadajo z omejevanjem rojstev. V preteklosti je nepoznavanje fiziologije razmnoževanja pripeljalo do različnih metod omejevanja števila rojstev vključno s prekinitvijo nosečnosti kot skrajnim ukrepom (Ferrando, 2002). Številne študije kažejo, da nezaželena nosečnost prizadene ženske vseh družbenih slojev, vendar so razlogi lahko različni. Razvitost družbe se kaže tudi z neenakim položajem žensk v družbi, njihovimi omejenimi možnostmi za sprejemanje odločitev, nezadostnim znanjem o spolnosti in reproduktivnem zdravju, kar je lahko odraz stopnje izobrazbe (Ferrando, 2002). Rezultat tega je, da se ženske pri reševanju neželene nosečnosti še vedno zatekajo k inducirane splavu, kljub bolečini in občutku krivde. Splav je uporabljen za omejevanje rojstev v vsaki družbi ne glede na njegovo zakonsko ureditev (DeFrain, 2011).

Splav je eden izmed najbolj občutljivih moralnih dilem. Glede na definicijo je splav izgon ali odstranitev zarodka ali plodu iz maternice, preden je le-ta sposoben samostojnega preživetja izven maternice (DeFrain, 2011). Približno 90 % splavov se izvaja v prvih dvanajstih tednih nosečnosti. Vrsta postopka za splav je navadno odvisna od trajanja nosečnosti.

Poznamo kirurške metode prekinitve nosečnosti (vakuumska aspiracija, dilatacija in kiretaža ali dilatacija in evakuacija, umetni porod, histerotomija) ter medikamentozno sprožene splave (medicinska indukcija in splav s pomočjo metotreksata in misoprostola) (DeFrain, 2011; Borko et al., 2006; Sparrow, 2004). Razloge, zakaj se ženske zatekajo k splavu, bi lahko razvrstili v tri kategorije. V prvi kategoriji so razlogi, ki se nanašajo na žensko samo (neprimeren čas, mladoletnost, fizično in mentalno zdravje, »polna« družina – ne želijo si imeti več otrok, pomanjkanje želje po otroku, strah pred hendikepiranim

otrokom). V drugi kategoriji so razlogi, zaradi katerih ženska noče imeti otroka in se predvsem nanašajo na druge osebe (npr. otrokovega očeta, drugega otroka). Sem sodijo tudi nosečnosti iz drugih razlogov (npr. nasilje ali spolna zloraba). Tretja kategorija se nanaša na materialno problematiko in stanovanjsko stisko ter na nepripravljenost ženske na materinstvo (Kirkman et al., 2009; Finer et al., 2005). Z zakonom dovoljeni splav omogoča varno prekinitve nosečnosti, s tem je zmanjšana umrljivost in obolevnost žensk v reproduktivnem obdobju, obenem je tudi spoštovana njihova pravica do odločitve, če in kdaj bodo imele otroka (Vekemans, 2009).

Splav brez zakonske odobritve

Nezakonit splav je prekinitve nosečnosti, ki nima zakonsko določene odobritve. V preteklosti so ženske po svetu poskušale končati svojo nenamerno nosečnost ne glede na to, ali je bil splav legalen ali ne. Pri sami indukciji ali ob iskanju nezakonitega postopka so pogosto ogrozile svoje zdravje in varnost. Nenačrtovane in nezaželene nosečnosti so pogoste in so vzrok polemik v vseh regijah po svetu. V svetovnem merilu več kot ena od štirih žensk, ki zanosijo, naredi splav – legalen ali nelegalen. V razvitih državah sveta, vključno s Severno Ameriko in zahodno Evropo, kjer je zaželena velikost družine »majhna«, ocenjujejo, da je vsako leto od 28 milijonov nosečnosti kar 49 % nezaželenih, 36 % nosečnosti se konča s splavom. V državah v razvoju, vključno z deli v vzhodni Evropi, Bližnjem vzhodu in v Afriki, kjer je velikost družine »večja«, ocenjujejo, da je vsako leto od 182 milijonov nosečnosti 36 % nezaželenih, 20 % se jih konča s splavom. Iz globalne perspektive je razvidno, da vsako leto splavi 46 milijonov žensk; 78 % od le-teh jih živi v državah v razvoju, 22 % v razvitih državah. Približno 11 % vseh žensk, ki so splavile, živi v Afriki, 58 % v

Aziji, 9 % v Latinski Ameriki in na Karibih, 17 % v Evropi, preostalih 5 % jih živi drugje v razvitem svetu. Od 46 milijonov žensk, kolikor jih na svetu splavi vsako leto, jih 26 milijonov splavi legalno in 20 milijonov nelegalno. Ocenjujejo, da v svetu vsako leto splavi 35 žensk na 1000, v razvitih državah 39 žensk na 1000, v regijah v razvoju 35 na 1000 žensk. Ocenjujejo, da se bodo te številke v zahodni Evropi, Združenih državah Amerike in Kanadi dvignile za 10 žensk na 1000 v naslednjih 23 letih (DeFrain, 2011).

Splav in zakonodaja na področju svobodnega odločanja o rojstvu otrok

Ženske po svetu se za splav odločajo iz podobnih razlogov, vendar se dostopnost splava za prekinitev nosečnosti dramatično razlikuje glede na to, kje živijo. Nekatere države splav zagotavljajo iz sredstev zdravstvenega zavarovanja, druge samoplačniško, medtem ko je ponekod splav kaznivo dejanje. Tam, kjer je splav zakonsko omejen, se ženske zatekajo k neprofesionalnim storitvam in postopek opravijo v neprimernih pogojih, kar povečuje maternalno umrljivost (Boland, Katzive, 2008).

Umetna prekinitev nosečnosti na željo ženske je v Sloveniji ustavna pravica, zagotovljena s 55. členom Ustave Republike Slovenije (1991). Natančneje jo opredeljuje Zakon o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvu otrok (1977).

Ustava Republike Slovenije (1991) določa, da je odločanje o rojstvih svobodno ter da država zagotavlja možnosti za uresničevanje te svoboščine in ustvarja razmere, ki staršem omogočajo, da se odločajo za rojstva svojih otrok. Do desetega tedna nosečnosti se splav na zahtevo nosečnice lahko opravi brez posredovanja zdravniške komisije. O odobritvi splava po desetem tednu nosečnosti odloča komisija prve ali druge stopnje. Pri tem se preveri vsa dokumentacija, in če zakonski pogoji za umetno prekinitev nosečnosti niso izpolnjeni, komisija prošnjo zavrne. Umetna prekinitev nosečnosti je s strani komisije dovoljena v primeru, da splav za življenje in zdravje nosečnice ter njena bodoča materinstva predstavlja manjšo nevarnost, kot bi grozila nosečnosti ali otroku v primeru nadaljevanja nosečnosti in kasnejšega poroda. Zdravstveni delavci, zdravstvene organizacije in socialni delavci so nosečnico dolžni seznaniti s postopkom, potekom in posledicami umetne prekinitve nosečnosti ter z metodami in sredstvi za preprečevanje nosečnosti. Zdravstveni delavci imajo zaradi svojih filozofskih, verskih ali drugih moralnih prepričanj pravico do ugovora vesti, vendar zaradi tega ne sme biti ogroženo zdravje ali celo življenje nosečnice. Kazenski zakonik Republike Slovenije (2004) za osebo, ki v nasprotju z zakonsko določenimi zdravstvenimi pogoji in načinom umetne prekinitve nosečnosti noseči ženski z njeno privolitvijo nosečnost prekine, začne

prekinjati ali ji pri prekinitvi nosečnosti pomaga, v 132. členu določa zaporno kazen do treh let. Kdor noseči ženski nosečnost prekine ali začne prekinjati brez njene privolitve, pa se kaznuje z zaporom od enega do osmih let (Filipič, 1997).

V tuji literaturi, ki navaja zakonska določila, predpise in sodne odločbe v zvezi s pravico o svobodnem odločanju o rojstvu otroka, smo zasledili, da so le-ta velikokrat v nasprotju z dejanskim izvajanjem zakonskih določil. Kaže, da so zakoni, tudi najstrožji, v praksi interpretirani izredno liberalno. V nekaterih državah se zelo liberalna zakonodaja o svobodnem odločanju o rojstvih otrok ne more izvesti zaradi pomanjkanja izvajalcev, odsotnosti ustreznih objektov ali hude socialne stigmatizacije ob prekinitvi nosečnosti. Pravni zvezni sistem glede legalnosti splava države sveta deli v pet kategorij. V *prvi kategoriji* so države, v katerih zakon bodisi prepoveduje splav v celoti ali izda dovoljenje samo v primeru, ko je ogroženo življenje ženske. V tej kategoriji je 68 držav sveta, kar predstavlja 26 % svetovne populacije. Za ohranitev življenja nosečnice so dovolili splav le v Indoneziji, Keniji in Venezueli, dolgoletne prepovedi izvajanja splava brez izjem pa imajo v Egiptu, na Haitiju in Filipinih. Prav tako so bile v to skupino vključene številne druge države, med njimi tudi Čile, El Salvador in Nikaragva, kjer so kazenske omejitve za splav ukinjene. *Druga kategorija* vključuje države, katerih zakoni dovoljujejo splav, da bi s tem zaščitili zdravje ženske. V 35 državah te kategorije živi skoraj 10 % svetovnega prebivalstva, med njimi so Kamerun, Pakistan in Peru. V nekaterih državah pa zakoni zahtevajo, da mora biti zdravje nosečnice ogroženo bodisi resno ali celo trajno. Države iz *tretje kategorije* imajo zakone, ki izrecno prepoznavajo nevarnosti za duševno zdravje kot utemeljitev za splav. Sem je vključenih 23 držav, ki predstavljajo 4 % svetovnega prebivalstva, med temi državami so Bocvana, Izrael in Španija. Čeprav je za odobritev splava zaradi duševnega zdravja potrebna odobritev različnih strokovnjakov, so upoštevani številni razlogi. Socialno-ekonomski dejavniki so priznani kot razlog za splav v državah, ki so v *četrti kategoriji*. 14 držav, v katerih živi 20 % svetovnega prebivalstva, ima zakone, ki prepuščajo odločitev o upravičenosti do splava strokovnjakom. Sem sodijo na primer Velika Britanija, Indija in Zambija. Na koncu, *peta kategorija* držav ima zakone, ki omogočajo splav brez omejitve glede na razlog. V to kategorijo sodi 56 držav, kar je skoraj 40 % svetovnega prebivalstva. Med njimi so Kitajska, Francija, Ruska federacija in Združene države Amerike, pa tudi Slovenija (Boland, Katzive, 2008).

Namen in hipoteze

Namen članka je podrobneje raziskati razširjenost splava v Sloveniji, ter ugotoviti, ali je število splavov povezano s številom živorojenih otrok in bruto

nacionalnim dohodkom in zaposlenostjo. Proučevali smo obdobje od leta 1995 do 2009.

Zastavili smo naslednji hipotezi:

H1: Število splavov in število živorojenih otrok v Sloveniji sta statistično povezani.

H2: Nacionalni dohodek in zaposlitveni status vplivata na število rojstev v Sloveniji in posledično vplivata tudi na število splavov.

Metode

Uporabljen je bil pregled literature in analiza podatkov o številu splavov, o nacionalnem dohodku in o številu registriranih brezposelnih oseb, ki smo jih pridobili na Statističnem uradu Republike Slovenije, ter analiza podatkov o fetalnih smrtih glede na vrsto fetalne smrti, ki smo jih pridobili na Inštitutu za varovanje zdravja Republike Slovenije. Od obeh ustanov smo podatke, za obdobje 1995 do 2009, dobili v Excel-u. Za obdelavo podatkov smo uporabili statistični paket PASW. Povezanost spremenljivk smo preverili z izračunom Spearmanovega in Pearsonovega korelacijskega koeficienta, Mann-Whitneyev test pa smo uporabili za preučevanje povezave med spremenljivkama (med številom splavov in številom živorojenih otrok). Zajeli smo podatke za celotno Slovenijo, analizirali smo število živorojenih in mrtvorjenih otrok, skupno

število rojstev, število splavov (dovoljeni in spontani splavi, druge patološke nosečnosti ter zunajmaternične nosečnosti), število prebivalstva, bruto nacionalni dohodek na ravni države in na ravni prebivalca ter zaposlitveni status in brezposelnost.

Rezultati

V obdobju med 1995 in 2009 se je na območju Republike Slovenije v povprečju letno rodilo 18.846 otrok. Najmanj rojstev je bilo v letu 2003, največ leta 2009. Število živorojenih otrok je do leta 2003 padalo, nato se je število postopno začelo dvigati do 21.856 živorojenih otrok v letu 2009. V tem obdobju (1995–2009) je bilo 1.443 mrtvorjenih otrok, najmanj leta 2000 in največ leta 2009. Število smrti pada, od leta 1995 in do konca leta 2009 se je število zmanjšalo za 5.627. Pada tudi število dovoljenih in spontanih splavov. Povprečno število dovoljenih splavov v opazovanem obdobju je 7.442, od leta 1995 so se zmanjšali za 6.138 splavov. Letno povprečje spontanih splavov znaša 1.063, vendar se je le-to v opazovanih letih zmanjšalo za 496 primerov. Prav tako se je zmanjšalo število zunajmaterničnih nosečnosti, za kar 178 primerov. Zanimivo je, da se je povečalo število drugih patoloških nosečnosti, in sicer za kar 1.246 v opazovanih letih (Razpredelnica 1).

Razpredelnica 1: Prikaz spremenljivk (1995–2009)

Table 1: Illustration of the variables (1995–2009)

	Št. rojstev	Živorojeni	Mrtvorjeni	Dovoljeni splav	Spontani splav	Bruto nac. doh. (EUR)	Bruto nac. doh./prebiv. (EUR)	Zaposleni RS	Brezposelni RS
Skupaj	282.690	281.247	1.443	111.633	15.956	345.645,50	188.007,80	805.415	1.292.997
Min.	17.415	17.321	68	4.653	898	10.385,40	8.173,20	41.671	70.786
Maks.	21.975	21.856	119	10.791	1.394	36.288,90	17.947,30	62.350	114.496

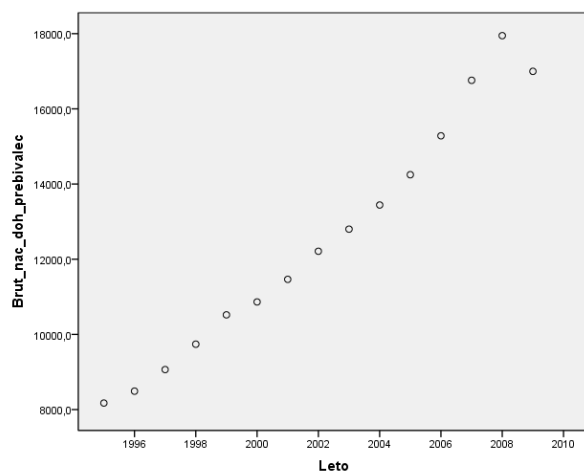
Legenda: Bruto nac. doh. – bruto nacionalni dohodek, Bruto nac. doh./prebiv. – bruto nacionalni dohodek na prebivalca, RS – Republika Slovenija, EUR – evro

Bruto nacionalni dohodek na državni ravni je skozi petnajstletno obdobje (1995–2009) približno enakomerno porazdeljen. Najmanjši je bil leta 1995 in je znašal 10.385,4 EUR, najvišji pa je bil leta 2008 (36.288,9 EUR). Dvigoval se je tudi bruto nacionalni dohodek na ravni prebivalca. Od leta 1995 do leta 2009 se je dvignil za 9.774,1 EUR, nato se je v zadnjem letu zmanjšal za 949,1 EUR (Slika 1).

Stopnja delovno aktivnega prebivalstva je od 1995 do leta 1999 naraščala, a že naslednje leto je začela strmo padati. V obdobju med 1995 in 2009 je bilo povprečno zaposlenih 53.694 prebivalcev Republike Slovenije. Velik problem v Republiki Sloveniji je število brezposelnih, ki je do leta 2009 doseglo 114.496 brezposelnih prebivalcev. Skupno število

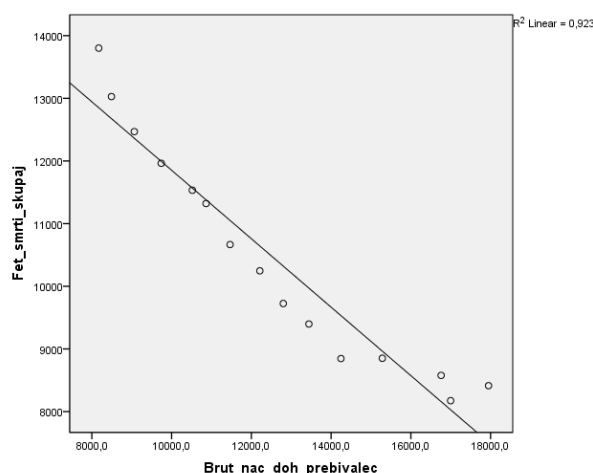
zaposlenih v 15 letih znaša 805.415 prebivalcev, a število brezposelnih za isto obdobje presega magično številko 1.000.000 za kar 292.977 prebivalcev Republike Slovenije. Raziskovane spremenljivke, ki smo jih analizirali s Spearmanovim in Pearsonovim korelacijskim koeficientom, se približno normalno porazdeljujejo. Pri raziskovanju hipoteze 1, smo uporabili Mann-Whitneyev test, ki je pokazal statistično značilno povezavo med številom splavov in številom živorojenih otrok ($p = 0,0001$). Za hipotezo 2 smo uporabili Spearmanov korelacijski koeficient, ki je pokazal, da bruto nacionalni dohodek ($p = 0,125$) ter zaposlitveni status vplivata na število rojstev ter na število splavov. Korelacija je značilna ($r = -0,993$). Ta podatek nam je potrdil tudi izračun linearne regresije,

ki je pokazala statistično značilno povezavo med bruto nacionalnim dohodkom in številom splavov. Potrjen je tudi del hipoteze, ki govori o tem, da zaposlitveni status in brezposelnost vplivata na število splavov (Slika 2).

Slika 1: Rast bruto nacionalnega dohodka na prebivalca (1995–2009)

Figure 1: Growth of gross national income per capita (1995–2009)

Slika 2: Dovoljeni splavi v primerjavi z bruto nacionalnim dohodkom in linearna regresija

Figure 2: Legal abortions compared to the gross national income and linear regression

Diskusija

Danes se srečujemo z različnimi pogledi na prekinitev nosečnosti. Splav je za mnoge etično sporna odločitev (npr. z vidika različnih religij), vendar je po slovenski zakonodaji to odločitev vsake posamezne ženske. Stališča o splavu izvirajo iz dveh glavnih točk: pravica ženske do izbire in pravica ploda do življenja. Ženska

ima vso pravico do izbire, saj gre za njeno telo in njeno življenje. Prav tako ima tudi plod pravico do življenja, ta pravica je enaka pravici vseh ostalih in družba jo mora zaščititi. Splav je področje, kjer lahko zdravstveni strokovnjaki uveljavljajo pravico do ugovora vesti, a se morajo kljub temu vesti strokovno in odgovorno ter nuditi najboljšo možno oskrbo, dokler se ne najde boljša možna rešitev.

Na območju Republike Slovenije se od leta 2003 število rojstev postopno povečuje, hkrati se tudi zmanjšuje število splavov. Dohodek je dejavnik, ki vpliva na rodnost in s tem na odločitev o številu otrok in življenjskem standardu. Rast bruto nacionalnega dohodka je opazna vse do leta 2008, a že leto kasneje je opazen upad. Menimo, da ima osebni dohodek lahko bistven vpliv in da je zelo močan vzvod za povečanje rodnosti. Iz statističnih podatkov sta zaskrbljujoča podatka o padcu števila zaposlenih in o naraščanju števila brezposelnih oseb v Republiki Sloveniji. Ob rojstvu otroka se družini dohodek relativno zmanjša, kar vpliva na standard družine, poveča se tudi možnost za brezposelnost ženske.

Ekonomska nestabilnost države in visoki kazalci brezposelnosti ne spodbujajo rodnosti. Rodnost bi lahko bila spodbujena s strani višjih družinskih prejemkov in ugodnosti, ki bi jih država lahko nudila materam, ter z večjo stabilnostjo zaposlitve tako matere kot partnerja (Marković Bach, 2007). Prav tako bi država morala izboljšati sisteme in programe varstva otrok in s tem spodbuditi rojstvo drugega, tretjega ali še nadaljnjih otrok. Zaradi nestabilnih in fleksibilnih oblik delovnih razmerij v današnjem času so bodoče matere izpostavljene neprijetnim odzivom na nosečnost, neustreznemu urniku, težavam pri iskanju službe in prekinitvam delovnega razmerja.

Na podlagi rezultatov smo ugotovili, da sta število splavov in število živorojenih otrok statistično značilno povezani. Vsekakor je potrebno trend spremljati v daljšem časovnem obdobju, da bi lahko zaključili, ali obstaja neposreden in stalen vpliv proučevanih spremenljivk na število splavov v Republiki Sloveniji. Potrdili smo drugo hipotezo, da ima dohodek, na območju Republike Slovenije, vpliv na odločanje o splavu; s tem se pridružujemo kvalitativni raziskavi avtorja Vekemansa (2009). Glede na raziskave se zdi, da so psihološki dejavniki, ki nižajo rodnost, najbolj odvisni od socialno-ekonomskega položaja družine, verske pripadnosti in stalnosti zaposlitve. Ljudje danes raje investirajo v ekonomsko varnost, kot pa sprejmejo tveganje, ki spremlja rojstvo otroka, zato je odločitev za otroka odvisna od tega, kako partnerja vidita svojo prihodnost (Rakar et al., 2010).

Danes se od staršev pričakuje, da prevzamejo odgovornost za zagotovitev kar najboljših pogojev za življenje njihovih otrok. Omogočanje takšnih pogojev in pričakovanj pa je oteženo zaradi slabših razmer na trgu delovne sile in posledično težje dostopnosti do

stanovanjske in dohodkovne varnosti. Zaradi vpliva teh dejavnikov je odločitev za otroka tvegana (Boljka, 2009).

Zaključek

Ugotovili smo, da je število splavov statistično povezano s številom živorojenih otrok. Kljub pomanjkljivim dokazom lahko zaključimo, da se z večanjem bruto nacionalnega dohodka večja rodnost in v obratni smeri se z nižanjem bruto nacionalnega dohodka večja število splavov. Pregled literature je pokazal, da kljub razvitosti družb v svetu še vedno obstaja stigmatizacija žensk, ki se odločijo za prekinitev nosečnosti. Kaže, da se v določenih delih sveta, zaradi prevelikega vpliva religije, stanje (glede pravice o svobodnem odločanju o rojstvu otrok) v kratkem času ne bo bistveno izboljšalo. Religije imajo z etičnega vidika vso pravico, da se borijo proti splavu in da ljudi moralno prepričujejo, vendar ne bi smele imeti pravice zahtevati uzakonitev prepovedi splava (Schenker, 2005).

Literatura

- Boland R, Katzive L. Developments in laws on induced abortion: 1998–2007. *Int Fam Plan Perspect.* 2008;34(3):110–20.
<http://dx.doi.org/10.1363/3411008> 10.1363/3411008.
 PMID:18957353
- Boljka U. Demografske značilnosti mladih in problem rodnosti. In: Rakar T, Boljka U, eds. *Med otroštvom in odraslostjo: analiza položaja mladih v Sloveniji 2009*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Urad Republike Slovenije za mladino; Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo; 2009: 9–22.
- Borko E, Takač I, But I, Gorišek B, Kralj B, eds. *Ginekologija. 2. dopolnjena izd.* Maribor: Visoka zdravstvena šola; 2006: 269–76.
- DeFrain J. Encyclopedia of death and dying: abortion; 2011. Dostopno na: <http://www.deathreference.com/A-Bi/Abortion.html> (17. 1. 2011).
- Ferrando D. Clandestine abortion in Peru: facts and figures. Lima: Centro de la Mujer Peruana Flora Tristan; 2002. Dostopno na: http://www.pathfind.org/site/DocServer/Pathfinder_English_FINAL.pdf (29. 2. 2012).
- Filipič I. Pravica zarodka do življenja in pravica ženske do umetne prekinitve nosečnosti. *Obzor Zdr N.* 1997;31(5/6):213–5.
- Finer LB, Frohworth LF, Dauphinee LA, Singh S, Moore AM. Reasons U.S. women have abortions: quantitative and qualitative perspectives. *Perspect Sex Reprod Health.* 2005;37(3):110–8.
<http://dx.doi.org/10.1363/3711005>
 PMID:16150658
- Kazenski zakonik Republike Slovenije (KZ-UPB1). Uradni list Republike Slovenije, št. 95/2004.
- Kirkman M, Rowe H, Hardiman A, Mallett S, Rosenthal D. Reasons women give for abortion: a review of the literature. *Arch Womens Ment Health.* 2009;12(6):365–78.
<http://dx.doi.org/10.1007/s00737-009-0084-3>
 PMID:19517213
- Marković Bach A. Vpliv izobrazbe, dohodka ter stroška otrok na rodnost: diplomsko delo. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta; 2007. Dostopno na: http://www.cek.ef.uni-lj.si/u_diplome/markovic3040.pdf (1. 12. 2012).
- Rakar T, Stropnik N, Boškič R, Dremelj P, Nagode M, Kovač N. Raziskava o vplivih veljavnih ukrepov družinske politike na odločanje za otroke: končno poročilo. Ljubljana: Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo; 2010. Dostopno na: http://www.mddsz.gov.si/fileadmin/mddsz.gov.si/pageuploads/dokumenti__pdf/rodnost-koncnno_porocilo.pdf (1. 12. 2012).
- Schenker JG. Assisted reproductive practice: religious perspectives. *Reprod Biomed Online.* 2005;10(3):310–9.
[http://dx.doi.org/10.1016/S1472-6483\(10\)61789-0](http://dx.doi.org/10.1016/S1472-6483(10)61789-0)
 PMID:15820035
- Sparrow MJ. A woman's choice. *Aust N Z J Obstet Gynaecol.* 2004;44(2):88–92.
<http://dx.doi.org/10.1111/j.1479-828X.2004.00190.x>
 PMID:15089829
- Ustava Republike Slovenije (URS). Uradni list Republike Slovenije št. 33/1991.
- Vekemans M. Making induced abortion safe and legal, worldwide. *Eur J Contracept Reprod Health Care.* 2009;14(3):165–8.
<http://dx.doi.org/10.1080/13625180902886371>
 PMID:19565413
- Zakon o zdravstvenih ukrepih pri uresničevanju pravice do svobodnega odločanja o rojstvu otrok (ZZUUP). Uradni list Republike Slovenije št. 11/1977.

Citirajte kot/Cite as:

Ljubič A, Pavić K, Pavlović A, Fleišman S, Plazar N. Raziskava o povezavi med splavom in bruto nacionalnim dohodkom v Sloveniji. *Obzor Zdrav Neg.* 2012;46(4):275–80.